Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Пам'ятайте, що ви перед Богом і народом строго зобов'язані діяти і працювати над вихованням своїх дітей. Пам'ятайте також, що ваша хата є першою і найважливішою школою.
Андрей ШЕПТИЦЬКИЙ

№ 50 (361)
15 грудня 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ДУХОВНЕ

ПОСТАЛА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА МИТРОПОЛІЯ

13 грудня 2011 року, у день святого Андрія Первозванного, Предстоятель Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав (Шевчук) у катедральному соборі Святого Воскресіння Христового у час Божественної Літургії проголосив утворення Івано-Франківської митрополії УГКЦ і ввів на престол її першого Митрополита – Владику Володимира (Війтишина).

Митрополит отримав повноваження та обов'язки скликати Митрополичий синод, який вреґульовуватиме питання діяльності Церкви на певній території, матиме право висвячувати, інтронізувати єпископів своєї митрополії, дбатиме про ретельне дотримання віри, проводитиме канонічні візитації, якщо вони занедбані в єпархіях, а також має створити Митрополичий трибунал.

«УГКЦ прямує до затвердження патріаршого устрою і слушність цих старань визнають римські архієреї», – мовиться в Декреті Блаженнішого Святослава про проголошення трьох нових митрополій УГКЦ. А щоби ще більше скріпити патріарші структури Церкви Києва й Галича, Синод єпископів УГКЦ вирішив своєю владою створити на землях Києво-Галицької Церкви три нові митрополії, а саме: Львівську, Івано-Франківську і Тернопільсько-Зборівську – та піднести престоли Івано-Франківської і Тернопільсько-Зборівської єпархій до гідності архієпархії. Ці рішення поблагословив і схвалив Святіший Отець Бенедикт XVI.

У Декреті про проголошення трьох нових митрополій УГКЦ також ідеться про історію УГКЦ, про її важкий шлях, про леґалізацію УГКЦ та про повернення осідку Глави УГКЦ до Києва.

Архієпископ Володимир (Війтишин), Митрополит Івано-Франківський, подякував Богові і Святішому Отцеві Бенедикту, Патріарху Святославу, Синоду єпископів УГКЦ за створення Івано-Франківської митрополії та за їхнє довір'я до нього. Та особливу подяку Митрополит склав своїм найдорожчим людям, які були присутні у храмі, – батькові та матері. «Вони дали мені життя, християнське виховання й підтримали мій вибір стати священнослужителем ще в часи підпілля», – сказав владика Володимир.

Він також наголосив на тому, що створення Івано-Франківської митрополії стало «вінцем праці людей різних поколінь, їхніх злетів і падінь, терпіння і переслідувань за їхню відданість у служінні Богові та Його святій Церкві». До новоствореної Івано-Франківської митрополії входять престоли Івано-Франківської архієпархії та Коломийської-Чернівецької єпархії. Катедральним собором цієї митрополії стає собор Святого Воскресіння Христового в Івано-Франківську.

Як повідомлялось раніше, 29 листопада 2011 року Глава УГКЦ Блаженніший Святослав підніс Львівське архієпископство до гідності митрополії. Митрополію очолив архієпископ Ігор (Возьняк). До її складу увійшли Львівська архієпархія, Сокальсько-Жовківська, Самбірсько-Дрогобицька і Стрийська єпархії.

22 грудня буде проголошене створення Тернопільсько-Зборівської митрополії. До неї належатимуть престоли Тернопільсько-Зборівської архієпархії та Бучацької єпархії. Катедральним собором цієї митрополії стає собор Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці в Тернополі, а її Архієпископом і Митрополитом призначений Владика Василь (Семенюк).

Відтепер в УГКЦ буде сім митрополій. Крім новостворених, ще однією митрополією УГКЦ в Україні є Києво-Галицька митрополія, яку очолює Блаженніший Святослав. До її складу входять Київська архієпархія, Донецько-Харківський, Одесько-Кримський і Луцький екзархати. Крім того, до УГКЦ належать Перемишльсько-Варшавська митрополія в Польщі, Філадельфійська митрополія в США та Вінніпезька митрополія в Канаді.

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

Відбулося спільне засідання Ради і Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. І хоч співпало воно з 143-ою річницею заснування Матірної «Просвіти», розмова йшла про справи буденні, про те, чим живе, які проблеми вирішує обласна просвітянська спільнота.

Саме про це звітував перед учасниками поважного зібрання голова ОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ.

(Чит. 2 стор.)

ЧАС. СПРАВА. ДІЯ

Аналізуючи роботу раймісьоб'єднань з відновлення просвітянських осередків і створення їх у селах та трудових і навчальних колективах, відповідальний секретар обласного об'єднання Михайло Рудковський відзначив Калуське РМО, Івано-Франківське МО, Коломийське РМО. Активно працює «Молода Просвіта» у Снятинському районі. Відзначена перемога проекту Залукв'янської «Просвіти» Галицького району з відкриття просвітянської світлиці…

Досвідом відновлення просвітянських структур поділився довголітній просвітянин з Калуського РМО Іван Ткачик. Скажімо, ефективними є довготривалі акції з ушанування відомих земляків як Антін Могильницький, сім'я Стебельських та інші. Причому до духовної праці долучаються просвітяни інших районів і сіл, що сприяє єднанню людей однією ідеєю.

А краєзнавець Петро Арсенич наголосив на важливості ведення хроніки діяльності осередків. Бо тільки з неї прийдешні покоління дізнаються про нашу нинішню працю на ниві духовності народу.

Про перші кроки на культурно-просвітницькій ниві Тисмениччини розповів голова районної організації Ігор Куравський. Похвальним є ініціатива відзначити ювілей незалежності без алкоголю у с. Черніїв. Її підтримали всі селяни. Саме у конкретних справах вивищується й утверджується авторитет «Просвіти», а ще – у тісній духовній співпраці з Церквою. Тож реалізацією нещодавно ухваленого Меморандуму співпраці «Просвіти» і Церков зайнялася Тисменицька «Просвіта».

– Хотілося, щоб «Просвіта» і влада працювали в унісон, – сказав Б. Борович, – але, на жаль, нині цього не може бути, бо влада – антиукраїнська, а «Просвіта», як стояла, так і стоїть і відстоює українські національні інтереси.

Голова Коломийського РМО Василь Глаголюк, член Ради і Правління Василь Жураківський, лідер ГО «Закон і порядок» Володимир Турчин та інші наголошували на потребі найактивнішого залучення до «Просвіти» молодих, як, скажімо, в Коломиї, де у всіх навчальних закладах створюються молодіжні осередки. В ухваленому рішенні з цього питання наголошено на активізації роботи з відновлення первинних осередків, реалізації Концепції розвитку організації, Меморандуму співпраці «Просвіти» й українських Церков.

Йшлося також про стан передплати часописів «Галицька Просвіта» і «Слово Просвіти». Наголошено, що нашому активу потрібно подбати про передплату просвітянських видань хоч би кожним осередком, школою, бібліотекою, Народним домом, ФАПом, сільською чи міською радою. Відзначена результативна робота з передплати Галицького та Коломийського РМО. І цей добрий приклад має стати повсякденною практикою всіх.

Був затверджений план роботи ОО ВУТ «Просвіта» на 2012 рік, використання коштів у 2011 р., заявка на використання коштів у 2012 році, штатний розпис та інше.

Прийняті нові члени у ряди «Просвіти» та підтримане подання про присвоєння звання «Почесний просвітянин» Михайлові Андрусяку, Галині Дзьобі, Михайлові Головатому, Іванові Павлісі, Оксані Тебешевській, Іді Пашницькій.

ПОПОВНЕННЯ ПРОСВІТЯНСЬКИХ ЛАВ

У Залукві Галицького району під час презентації проекту «Просвітянська світлиця» у лави нашої організації влилося нове поповнення – найкращі учні місцевої школи. Читайте публікацію про цю урочистість на 4 стор.

ЗВІТИ І ВИБОРИ

У ДОБРІ РУКИ

У Калуші в Палаці культури «Мінерал» відбулася районна звітно-виборна конференція РМО «Просвіта».

Звітуючи про зроблене, голова РМО Іван Ткачик наголосив, що в районі успішно реалізується Концепція відновлення осередків у селах, трудових і навчальних колективах. Їх у реґіоні діє уже майже півсотні. І ця важлива робота продовжується.

Було наголошено на необхідності докласти зусилля до реалізації Меморандуму про співпрацю «Просвіти» і Церков. Позитивні зрушення у діяльності калуських просвітян відзначив і голова ОО ВУТ «Просвіта» С. Волковецький, який взяв участь у конференції і виступив з промовою. Він подякував Іванові Павловичу за активну працю на просвітянській ниві й висловив сподівання, що він і далі буде активно працювати у просвітянських лавах.

Новим головою РМО делеґати обрали Іванну Прусак і побажали їй ще плідніших праці.

Н. К.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У «ПРОСВІТІ»

Івано-Франківське обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка запрошують дітей і батьків прийти18 грудня на 16.00 у Народний дім «Просвіта».

Сюди Миколай завітає разом
з Ангелятами у театралізованому дійстві.
Отож, любі діти, приготуйтесь.
Він запитає вас: чи були слухняними,
дбайливими, охайними, чи добре вчилися,
слухали маму і тата, чи молились…
А ви, дорогі батьки, допоможіть святому Миколаю
вибрати подарунок для своїх діток.

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,28 грн., на три місяці – 12,24 грн.,
на півроку – 22,83 грн., на рік – 44,46 грн.

ЮВІЛЕЇ

ДЗВІНОЧОК НА ВСЮ УКРАЇНУ

В обласному Народному домі «Просвіта» з ініціативи обласної організації «Жіноча громада» відбулася презентація журналу для дітей України «Дзвіночок».

В центрі уваги цієї громадської організації – дитина, мати й Україна, що надзвичайно цікаво подається у цьому друкованому виданні.

Минає 80 років, як вийшов його перший номер, зініційований Юрієм Шкрумеляком – нашим краянином з Ланчина Надвірнянського району. Цей журнал – Всеукраїнський і єдиний серед інших видається не в столиці, а в райцентрі (Рогатині).

На презентації про різне та цікаве, що їм сподобалося у ньому, розповідали маленькі школярики, та найбільше – із 3-А класу ЗОШ № 7, де класним керівником Віра Созонівна Озарків: вірші, смішинки, загадки, оповіді… Були присутні й виступали учні з Ланчина Надвірнянського району, де навчався засновник і перший редактор журналу Юрій Шкрумеляк.

Тут був представлений творчий колектив разом із головним редактором Лесею Пилип'юк-Дирка-вець, поети і письменники нашого краю – члени редакційної ради Віра Багірова, Євген Баран, Галина Христан, Ярослав Ткачівський.

Вітали журнал і його творців із ювілеєм голова обласної ради Олександр Сич, начальник управління культури ОДА Володимир Федорак, голова Рогатинської РДА Йосип Нижник та колишній її очільник Ярослав Сидір, при якому відбулось відродження журналу, голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький.

На закінчення кожному присутньому в залі школярику вручили журнал «Дзвіночок» і книжку Лесі Пилип'юк-Диркавець «Роксолана». А від організаторів голова «Жіночої громади» Михайлина Боднар подарувала іграшки. Для всіх присутніх вихованці Центру дитячої та юнацької творчості представили виставку своїх робіт.

Наш кор.

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

ЧАС. СПРАВА. ДІЯ

ЗІ ЗВІТУ ГОЛОВИ ОО ВУТ «ПРОСВІТА» ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА СТЕПАНА ВОЛКОВЕЦЬКОГО ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОБ'ЄДНАННЯ В 2011 році НА РОЗШИРЕНОМУ ЗАСІДАННІ РАДИ І ПРАВЛІННЯ

Шановні члени Ради, Правління, запрошені, друзі-просвітяни!

Найперше хочу від імені Головної ради «Просвіти» привітати вас, членів Ради, Правління нашого об'єднання, всіх просвітян краю з 143-ою річницею нашої славної «Просвіти».

Вже стало традицією щорічно в грудні відзначати цю дату звітом про діяльність нашого об'єднання, обговоренням проблем та перспектив. Вважаю, що така практика стане традицією і для райміськоб'єднань. Отож – про основне.

Організаційна та суспільна праця

Проведені два розширені засідання Ради та чотири засідання Правління. На них основним питанням був розгляд стану реалізації Концепції відродження просвітянської діяльності в селах і трудових та навчальних колективах краю. Маємо певні успіхи: відновлено 21 осередок «Просвіти». Однак, на нашу думку, це дуже скромні результати щодо масштабів і значення поставленого завдання.

Проведена значна робота з організації співпраці «Просвіти» і Церкви. 10 листопада на розширеному засіданні Правління підписані важливі документи – Меморандуми про співпрацю українських Церков із «Просвітою». Відповідно до цих документів розпочався процес їх реалізації, зокрема, організація таких заходів у районах. І Тлумацький почав першим. На засіданні Головної ради ВУТ «Просвіта» ця ініціатива знайшла цілковиту підтримку, було ухвалене рішення про підготовку аналогічних документів на всеукраїнському рівні.

Вважаємо, що це питання має політичне, державне значення з огляду на суспільну та політичну ситуації в Україні загалом та в області зокрема. «Просвіта» констатує подальшу активізацію антиукраїнських сил у 2011 році та сповзання України до тоталітаризму, який пов'язаний із нехтуванням демократичними принципами й національними інтересами.

При цьому «Просвіта» залишилася чи не єдиною громадсько-політичною силою з історичними традиціями найдавнішої української громадської організації, зорієнтованої на національну ідею, яка не допустила в своїх лавах роз'єднання, розпорошення чи деструкції. Очевидно, що роль «Просвіти» як об'єднавчого фактора національно-демократичних сил, політичної складової в просвітянській діяльності в цій ситуації зростає. Тому, власне, минулого року на основі обласного об'єднання «Просвіта» як надпартійної структури була створена обласна організація НКЗУ – Народного комітету захисту України, яку маю честь очолювати разом із депутатом Верховної Ради першого скликання Дмитром Захаруком.

Правління підготувало і скерувало звернення до громадськості краю, Верховної Ради і Президента України, в тому числі звернення проти поспішної купівлі-продажу землі, проти добудови атомних блоків на Хмельницькій АЕС. Просвітяни взяли участь в акціях, більшість з яких були протестними, зокрема: «Геть руки від демократії в Україні! Геть руки від Юлії Тимошенко!»; до Дня злуки «Від соборності українських земель – до єдності нації»; на захист заарештованих членів ВО «Тризуб» ім. С. Бандери; на захист української мови у День рідної мови «Захистімо мову від україномофобів!»; на захист прав чорнобильців; проти запровадження ринку землі та проти добудови двох блоків на Хмельницькій АЕС; «Вставайте, кайдани порвіте!» – на захист соціальних, економічних і духовних прав українців; проти політичних репресій; за звільнення з-під арешту Юлії Тимошенко, Юрія Луценка, політв'язнів-свободівців і тризубівців…

У зв'язку з прийдешніми виборами до Верховної Ради політична складова нашої діяльності взагалі та робота з об'єднання всіх демократичних сил має тривати й наростати.

Громадсько-культурна діяльність

У 2011 році була активно продовжена традиція відзначати державні та релігійні свята, пам'ятні дати української історії в Народному домі «Просвіта» та в усіх райміськоб'єднаннях.

Хочу виокремити заходи, проведені Івано-Франківським міським об'єднанням «Просвіта».

13.01.2011 р. на розширеному засіданні Правління обговорене питання зростання вживання алкоголю і тютюнопаління серед молоді й дорослих. Було ухвалене звернення до голови міста і голови обласної ради із закликом розглянути це питання на засіданні сесії обласної та міської рад. У міській раді відбувся круглий стіл на цю тему з участю духовенства.

24.08.2011 р. міська «Просвіта» вже вп'яте організувала конкурс «Українська родина в національних костюмах». Цього разу в конкурсі взяло участь 158 родин. Переможці нагороджені призами. Міська влада підтримала акцію та перевозила одягнених у національний одяг городян безкоштовно.

Проводиться 10-ий тур конкурсу «Історія і «Просвіта». За всі роки, починаючи з 1998-го, в конкурсі взяло участь понад триста осіб (це переважно старшокласники і студенти).

А ось первинний осередок с. Залуква Галицького РМО «Просвіта» з допомогою голови обласного об'єднання виграв грант (50 тис. грн.) на організацію просвітянської світлиці.

Колективи художньої самодіяльності Народного дому «Просвіта» і члени Правління виїжджали з концертами у с. Залуква Галицького району, в молодіжний табір «Сокіл», с. Чернів Тисменицького, с. Гринівка Богородчанського, с. Завадка Калуського районів та успішно виступили з концертом-звітом у парку ім. Т. Шевченка, на 120-річчі з дня заснування «Просвіти» в Рогатині.

Практично щодня в обласному Народному домі «Просвіта» проводяться різноманітні заходи. Зокрема: Різдво в «Просвіті»; урочистості героїв Крут; свято закоханих; молодіжний бал з організацією «Пласт»; відбір талановитої молоді телебаченням СТБ; авторський вечір молодої просвітянки Христини Васкул «Виколисана на українських піснях», присвячений Дню української мови; вечір пам'яті колишнього керівника Клубу обдарованих дітей НД «Просвіта» Бориса Данилишина; вечорниці християнської молоді; святкування річниці з дня народження Т. Шевченка молодими просвітянами музучилища імені Дениса Січинського; літературно-музичний вечір, присвячений великому Кобзарю (з Центром дитячої та юнацької творчості); театральна постановка «Молодої Просвіти» Галицької академії і технікуму технології та бізнесу, присвячена цій даті; святочна академія художніх колективів та окремих виконавців ОНД «Просвіта», присвячена Т. Шевченку; семінар «Код української вишивки»; театралізоване дійство «Хресту Твоєму поклоняємось, Владико», організоване гуртком «Джерельце» (м. Городенка); великодні забави у «Просвіті» за участю фольклорного гурту с. Нижня Липиця Рогатинського району; молодіжна шоу-програма юної співачки з Рогатина Ірини Кривень, присвячена Дню Матері; урочистості, присвячені Дню Героїв; концертна програма для дітей біля міської ратуші, присвячена Міжнародному дню захисту дітей; вечір відпочинку «Зелені свята»; вечір пам'яті історика Івана Крип'якевича; вечір відпочинку, присвячений Дню молоді; година української музики з участю просвітянської студії звукозапису «Позитив»; «Горнусь до тебе, Україно» – дитячий святковий концерт вихованців Клубу обдарованих дітей за участю ровесників незалежності біля НД «Просвіта» й урочистості «Україна – моя Батьківщина»; концерти вихованців Клубу обдарованих дітей, присвячені Дню знань (площа біля НД «Просвіта»); святкова програма на Івана Купала на площі біля міської ратуші; урочистості, присвячені річниці від дня народження М. Грушевського (площа перед НД «Просвіта»); молодіжна дискотека «З вірою, надією і любов'ю»; відзначення Дня українського козацтва та річниці створення УПА за участю фольклорного гурту с. Бортники Тлумацького району; вшанування великих українців, зокрема, Б. Лепкого; зустріч молоді міста і школярів із представниками обласної організації НСПУ, присвячена Дню української писемності та мови; вечір відпочинку для тих, кому за 40…; вечір відпочинку для молоді міста у День студента на вічевому майдані; відзначення 100-річчя як у залі «Руської Бесіди» (тепер. – вул. Січових стрільців) Іван Франко прочитав станиславівській громаді свого «Мойсея»; відзначення спільно з Клубом української інтеліґенції 200-річчя з дня народження Маркіяна Шашкевича; українські вечорниці зі Спілкою християнського відродження, ГХР, «Клич», спільнотами «Як Марія», «Еммануїл», молодіжною комісією УГКЦ; участь вихованців Клубу обдарованих дітей у конкурсі «Червона калина» (м. Тернопіль), дитячому «Євробаченні», у Міжнародному фестивалі «Діамант Карпат», Всеукраїнському фестивалі «Крок до зірок», циклі казок «Дитяче царство», у торговому закладі «Панорама-плаза» та у фестивалі імені М. Лисенка.

Варто відзначити позитивний резонанс від авторської програми Михайлини Боднар «Дзвони Просвіти», яка лунає кожної першої суботи на обласному радіо о 17.45.

В духовній студії «Дзвони», яку веде просвітянка М. Солодчук, реґулярно виступали наші активісти: Є. Романишин, С. Волковецький, Д. Захарук, П. Арсенич, Б. Борович, Є. Бардяк та інші.

Значну роботу з питання здорового способу життя провели Є. Романишин, С. Ґеник, В. Турчин. Із циклом лекцій про завдання «Просвіти» та міжнародні відносини виступав голова обласної «Просвіти».

Голова обласної «Просвіти» організував виготовлення та урочисте відкриття меморіальної дошки просвітянину, народному вчителеві, старшині Української Галицької Армії Михайлові Волковецькому в с. Витвиця Долинського району. До цього заходу наше видавництво випустило брошуру з матеріалами про нього, підготовленими просвітянами Д. Юсипом та С. Янковським.

З моєю передмовою обласна рада здійснила перевидання короткого словника-антисуржика (автор – Ю. Гнаткевич), який отримав схвальні відгуки громадськості.

Проведений конкурс імені Марійки Підгірянки, переможцям якого вручені грамоти і премії.

Варто відзначити активну роботу РМО Тлумацького, Снятинського, Косівського, Галицького, Городенківського, Калуського, Рогатинського районів.

У той же час чекаємо активнішої роботи всіх інших райміськоб'єднань. Зокрема, Тисменицького, Богородчанського, Долинського районів і навчальних закладів.

Видавнича діяльність

Цього року видавництво «Просвіта» випустило 21 назву книг. Основний напрям – просвітянський. Друкувалися книги прикарпатських письменників, поетів, духовна дитяча література; просвітянські календарі, в т. ч. великий календар «Просвіти», автором якого є Петро Арсенич.

Варто зауважити, що видавництво освоїло технологію і придбало устаткування для виготовлення книг у твердій палітурці, технологія зшивання зошитів металевими скобами зі склеюванням…

Фінансово-господарська діяльність

У 2011 році планували виконати ремонтних робіт на 47 тис. грн. Виконали – на 126,160 грн. (з бюджетних асигнувань – 98 820 грн. і 22 344 грн. з оренди приміщень). Відремонтували стіни дворової частини НД «Просвіта» з заміною вікон на енергозберігаючі та утепленням стін, здійснили ремонт фасаду НД «Просвіта» і заміну вікон у великому залі НД «Просвіта» на енергозберігаючі.

Придбали чотири електричних конвектори (три – для великого залу і один – для конференцзалу). Таким чином вирішена проблема тепла у малому залі й частково – у великому.

Нагадаю, що в 2011 р. виставки-продажі в НД «Просвіта» не проводилися.

Заборгованості ОО ВУТ «Просвіта» і її підрозділ ВГЦ «Просвіта» не мають.

Продовжуючи давню просвітянську традицію працювати на громадських засадах за свою роботу як голова обласної «Просвіти» з серпня 2011 року зарплати не отримую.

Наші проблеми, які треба вирішити

Відсутність належної фінансової підтримки діяльності райміськоб'єднань. У зв'язку з цим як депутат обласної ради виніс на сесію обласної ради питання «Про підтримку просвітянського руху в Івано-Франківській області». В проекті рішення передбачається фінансова підтримка просвітянського руху.

Необхідність термінового ремонту великого залу Народного дому «Просвіта». Пропозиції подані в облдержадміністрацію та обласну раду.

Налагодження активної діяльності секцій обласного об'єднання «Просвіта» і членів Правління, закріплених за районами. Утвердження системної роботи в організації лекцій та зустрічей у колективах.

На жаль, не вдалося покращити роботу членів Правління, закріплених за районами (щоправда, активно працював і працює заступник голови Євген Романишин) та організувати планомірну роботу секцій.

Наші перспективи

вбачаємо в подальшій реалізації Концепції відродження «Просвіти» в кожному селі, трудовому, навчальному колективі та Меморандуму співпраці «Просвіти» і Церкви.

Ця діяльність передбачає активізацію роботи з молоддю і системну роботу всіх секцій, в тому числі секцій «Нова українська родина» та екологічної.

Висловлюю впевненість, що в новий рік просвітянська громада краю входить як громадсько-політична сила, згуртована національною ідеєю і прагненням служити українському народові.

Слава Україні!

НАБАТ

КОЛИСКА ЛЮДСТВА ПІД ЗАГРОЗОЮ

Б'ємо на сполох! В Україні знищується пам'ятка світового значення! Поблизу селища Королеве Виноградівського району на Закарпатті знаходиться найдавніша з відомих у Європі стоянка первісної людини.

Цю стоянку як місце тимчасового проживання людей кам'яного віку відкрив у 1974 році молодий київський вчений Владислав Гладилін. Сам об'єкт має глибину 12 метрів. Тут виявлено 16 культурних шарів зі слідами матеріальної культури кількох палеологічних епох. Кількість знахідок сягає близько 100 тис. одиниць. Серед них є знаряддя праці кроманьйонців, неандертальців та пітекантропів. Це одна з найбільших у Європі палеологічних колекцій. Площа самої стоянки понад 1 тис. кв. м. Вік – щонайменше 1 млн. років!

Стоянку досліджували експедиція Археологічного музею АН УРСР, окремі, в т. ч. закордонні, вчені світового рівня. У с-щі Королевому в 1990 році відбувся Міжнародний науковий семінар щодо революційного археологічного відкриття.

Слід зазначити, що ця інформація з пересторогою була сприйнята у Політбюро ЦК КПРС. Мовляв, «українські буржуазні націоналісти» заявлять, що від прадавніх українців походить людство. Чи не тому археолог В. Гладилін помер у 1986 році за загадкових обставин.

Отож заселення земель сучасної України почалось понад мільйон років тому. Звідси, вочевидь, первісні люди розбрелись по Європі. Можна сміливо припустити, що саме звідси походить біла раса!

Будь-який народ пишався би таким археологічним об'єктом. Таке місце було б національною святинею, туристичною Меккою. Тільки не в нас.

Ніде ви не знайдете вказівників, що ведуть до найдавнішої в Європі людської стоянки. Хоч лише за декілька десятків кілометрів, у селі Діловому – географічний центр Європи. Немає музею просто неба з численними знаряддями первісної людини. Але найтрагічніше те, що ця пам'ятка світового значення на наших очах буквально зникає. Територія стоянки включена у земельний відвід місцевого щебневого кар'єру. На вершині гори Саргет, що колись, імовірно, була берегом річки Тиси, є вдосталь щебеню, гальки і каменю андезиту, з якого разом з кремнієм наші предки виготовляли рубаючі знаряддя, скребла, ножі, наконечники списів.

Тепер місцевий щебневий завод «з'їдає» гору, що стала колискою людства на європейському континенті.

Б'ємо на сполох! Просимо вас не бути байдужими, апелювати до влади, господарників, аби врятувати від знищення найдавнішу в Європі стоянку первісної людини у с-щі Королеве Закарпатської області. Бо це – наша земля, це – безцінна українська спадщина, це – наша Україна.

Євген РОМАНИШИН,
заступник голови ОО ВУТ «Просвіта», заслужений лікар України

ТАК ДУМАЮ

БАНДЕРІВЦІ Й НЕБАНДЕРІВЦІ

У скорботний сумнопам'ятний для українців день ушанування пам'яті жертв голодомору свіча скапує гарячими, пекучими до болю, сльозами, душа кам'яніє від давнього горя, неперебутнього і досі.

…Тут зроблю два відступи.

В кінотеатрі «Люм'єр» – прем'єра фільму «Бандерівці». Створили його чехи – за це їм шана і хвала.

Здається, нічого особливого. Документальні кадри тих бойових героїко-трагічних часів. Спогади сучасників, безпосередніх учасників та очевидців тих подій. Голоси зриваються, спазми перехоплюють горло, зір заступає непрохана сльоза у людей, які промовляють з екрана.

Світлини вояків УПА. Серед них – жіночі обличчя, на яких – рішучість: воювати до загину за вільну Україну.

Нічого, здається, особливого, хіба мало ми про це чули, читали, бачили? А не відпускає, тримає в полоні давніх подій. Інтересу більше, ніж від бойовика чи якоїсь сльозливої мелодрами. Але не про це мені хотілося сказати.

Я ще не бачив за роки незалежності, щоб зал був так переповнений! Стояли в проходах, стояли на сходах, де тільки можна було стояти, бо сісти вже не було де, і яблуко не знайшло б собі місця. І ще одна промовиста деталь: молоді багато. Дехто стояв чи не на одній нозі й терпляче споглядав на екран.

…Того дня їхав із Городенки. Я шкодував, що потрапив саме на цей маршрут, саме в цей автобус і що тут був саме цей водій. Чи не всю дорогу крутив московську попсу. Зробив водієві зауваження, що в день скорботи не варто розважати себе музикою (тим більше чужою), не поважаючи чуже бажання послухати в такий день таку музику. І взагалі музику. Дійшло до нього за другим разом. Ну, нічого не вдієш з такими невігласами, з цим галицьким рагульством, бо їхні патріотичні почуття ще в зародку. І можливо, ніколи не розвинуться.

І між іншим, чи не найбільше і чи не є такими собі русифікаторами наші галицькі водії автобусів і таксі. Рідко в кого в салоні можна почути україномовні радіостанції-ефемки, як от радіо «Дзвони», приміром. Катують пасажирів російською попсою, шансоном для недорозвинених. Де взяти в Галичині водіїв-патріотів – запитання риторичне.

…А «Бандерівців» варто ще кілька сеансів подарувати зацікавленим глядачам. Патріотам, а не зомбі.

Василь БАБІЙ

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

ЦЕ ПОВТОРИТИСЬ НЕ МОЖЕ

63 роки тому ООН ухвалила Конвенцію про запобігання та покарання злочину геноциду

У 1932–1933 був голод в СРСР. Двадцять років по тому Рафаель Лемкін, польсько-американсько-єврейський юрист, один із авторів конвенції, запропонував такі зауваження до двадцятої річниці голоду в статті, яку він назвав «Радянський геноцид в Україні»:

«Те, про що я хочу говорити, є, мабуть, класичний приклад радянського геноциду… знищення української нації. …Третій напрямок радянського плану був спрямований на фермерів, велику масу незалежних селян, які є носіями традицій, фольклору й музики, національної мови та літератури, національного духу України. Зброя використана проти цього прошарку є, мабуть, найстрашніша з усіх – голод. Між 1932 і 1933 роками померли від голоду 5 000 000 українців…»

Для того, щоб краще зрозуміти масштабність цього геноциду, зауважте, що, згідно радянського перепису 1926 року, в СРСР було 31 мільйон українців. Перепис 1937 р., як щойно недавно з'ясувалося, показує лише 26 мільйонів. Таким чином, 5 000 000 зниження за 11 років. Інші групи населення в СРСР за той же час зросли на 17 відсотків. Якби українцям дозволили рости, то їх мало бути 36 мільйонів у 1937 році. Розбіжність є 10 мільйонів, яка включає ненароджених дітей постраждалих. Таким чином, 7–10 млн. – це достатньо виважена цифра. Росіян за цей період збільшилося на 23 відсотки. Щоб краще зрозуміти гидоту цього радянського злочину, зауважте, що до жертв включено близько 3 мільйонів дітей.

Конвенція про геноцид відслідковує геноцид вірмен 1915 року під час Першої світової війни, український голодомор 1932–1933 років та голокост під час Другої світової війни. Цікаво, що з точки зору Конвенції, з цих трьох основних геноцидів тільки український стався в мирний час.

Це правда, що геноцидів відслідковується більше: в Камбоджі, Зімбабве, Боснії та Герцеговині, Руанді, Дарфурі й навіть курдів в Іраку. Чистота ефективності Конвенції може бути поставлена під сумнів, насамперед, у галузі покарання. Адже Міжнародний кримінальний суд був створений щойно п'ятдесят років пізніше, і, можливо, залишається не дуже ефективним досі. Однак, значення Конвенції – у тому, що кодифікували слово «геноцид», розширили під визначення геноциду в «мирний час», так само як і у воєнний, і розглянули запобігання, як і покарання, хоч позбавленого серйозного механізму правозастосування. Конвенція набула значного морального стандарту.

Під час тривалої дискусії навколо розробки та ухвалення Конвенції в 1940-их роках принаймні одна з форм геноциду, культурна, була розглянута і потім відхилена. Можливо, сьогодні є час, щоб почати процес перегляду.

Розгляньмо справу української етнічної спільноти в Росії. Порушення Росією у своїх кордонах прав людини і прав меншин є сумне і відоме. Верховний комісар ООН із прав людини під час недавнього візиту в Росію повідомила, що «Росія сьогодні має найбільшу кількість справ, що знаходяться на розгляді Європейського суду з прав людини». Скажімо, закон Росії про релігію визнає лише релігії, які діяли під час правління Йосипа Сталіна, основною з яких є російське православ'я. Українське православ'я чи український католицизм офіційно оголошені поза законом, хоча дозволено їм функціонувати без юридичної реєстрації або власності. Меншини функціонують, але не отримують жодної державної допомоги. Насправді в Росії немає міністерства у справах меншин. У випадку з українською меншиною, яка в Росії є найбільшою, нещодавно Москва вирішила обмежити її подальшу діяльність. Справи про закриття двох великих українських громадських організацій на сьогодні є в судах в Росії і в Страсбурзі. Міністр закордонних справ Лавров визнав політичний характер процесу ліквідації. Це є культурним геноцидом, хоч не у визначенні Конвенції, але, тим не менш, таким, якому потрібно запобігти. І про нього варто сказати у конвенції.

Аскольд С. ЛОЗИНСЬКИЙ
Світовий Конґрес Українців

ВІЧНИЙ КЛИЧ

Слухайте ж,
Щоб дітям потім розказать,
Щоб і діти знали,
Внукам розказали…
Тарас Шевченко

ПЕРЕДАННЯ З РОДУ В РІД

ДО 60-річчя ВИСЕЛЕННЯ ЗАХІДНИХ БОЙКІВ З ЕТНІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ

Парох Устріків о. Роман Кілик із парафіянами

Остання депортація етнічних українців-бойків із території Польщі відбулася через шість років по закінченні війни – в 1951 році – й носила офіційну назву – **обмін ділянками державних територій.** Особливістю цієї акції було: виселенню підлягали всі без винятку мешканці терену, незважаючи на національну приналежність; виселені не мали права вільно обирати місце майбутнього проживання. Під час цього виселення не враховували родинні стосунки. Тому часто близько споріднених осіб (батьків і дітей, братів і сестер дорослого віку) скеровували в населені пункти, розташовані за сотню кілометрів один від одного.

Отож 60-ті роковини виселення етнічних українців із західної Бойківщини – сучасної території Польщі. Кожна людина повинна пам'ятати й берегти правдиву історію своєї Батьківщини, свого роду, щоб упевненіше почуватися в цьому світі. Не можна забувати про несправедливість і наругу над більш ніж 32 тисячами українців, які в 1951 році вимушено покинули рідні домівки й змушені були заселити степи південної України, де в той час не вистачало роботящих рук, світлого розуму, кмітливості, настирності й справжніх ґаздів, які вміють орати, сіяти, жати, молотити і зберігати вирощене. Такими були і є наші переселенці-бойки.

За ці роки виросли наші діти і внуки, притупився біль втрати, але в пам'яті залишилися спогади про дерев'яні хати, можливо, не такі комфортні, як ті, в яких ми живемо нині, але рідні та близькі з дитинства, до яких ми повертаємося щоліта, щоб ще раз поринути в дитинство. Та не тільки це приводить нас до рідного порога. Виховувати й навчати молоде покоління любові до своєї Батьківщини, до пам'яті тих, кому завдячуємо своєю появою на цей світ, – наше завдання.

У році 60-их роковин депортації бойків із західної Бойківщини провели низку заходів. В лютому за участю науковців, представників влади й громадських організацій в Івано-Франківському національному університеті ім. В. Стефаника проведена науково-практична конференція, присвячена переселенню 1951 року.

Нагадаю, що в Долину та Надвірну були переселені сім'ї нафтовиків із сіл Чорна та Лип'я, а згодом до них усіма правдами й неправдами приїхали родичі та знайомі зі степових районів України. Це вони освоювали нафтові та газові родовища Прикарпаття. Тому у квітні в центрі Долини за підтримки міського голови Володимира Гаразда була висаджена калинова алея (42 кущі калини – за кількістю виселених сіл), відкрили та освятили пам'ятний знак, який став символом міста для всіх, хто постраждав від радянського тоталітарного режиму й був примусово виселений з території сучасної Польщі.

У 2001 році була започаткована перша бойківська ватра, яка відбулася в Нижніх Устріках (Польща) – до 50-их роковин виселення. Це був добрий початок і перший поштовх для об'єднання переселенців. Бойківська ватра запалюється не сірником, а піснею і запальним танцем. Були тут і пісні, і вірші, й танці. Та найбільш зворушливі – зустрічі, знайомства односельців, спогади, сльози й щасливі усміхнені обличчя тих, хто зустрівся тут через десятиліття. Хтось пройшовся близькими з дитинства стежками, прийшов на своє обійстя, привітався з липою, яблунею чи грушею та скуштував плодів, смачних з далекого дитинства. Ось як про це згадує Наталія Ковальчук (Гобдич) із Надвірної: «Коли я вперше приїхала в село Чорна, де народився мій батько, то насамперед пішла на поле родини Гобдичів, побачила ліс, поле. На місці, де колись був сад, росла одна здичавіла яблуня, з якої стрий Микола зірвав яблуко, почав їсти, кликав стрийка Федора і так тішився тим яблуком, як чимось найдорожчим у житті. Потім він зі сльозами на очах бігав по своєму полю, показував нам, де що росло, де мама садила «погрібець» (цибуля, петрушка, кріп тощо), а де – картоплю. Ми з братом стояли, і нам було й дивно, й боляче дивитися на схвильованість стрийка».

Члени товариства «Бойківщина» на устріцькій землі

Другий зліва – Володимир Гаразд. Долина, 2011 р.

І ось уже протягом десяти років щороку 28 серпня, на свято Успіння Пресвятої Богородиці, з'їжджаються ті, хто колись вимушено покинув ці землі, беруть участь у богослужіннях в греко-католицькій церкві міста Нижні Устріки, а ввечері запалюють бойківську ватру, яка палає і теплими променями огортає серця тих, хто не забуває рідні Бескиди, гірські потоки й зелені смерічки.

Так було і цього року. На території устріцької землі запалала десята – ювілейна – ватра, яку запалила найбільш численна група – представники товариства «Устріки» з Миколаєва Львівської області. Приїхали також переселенці з Херсонської, Миколаївської, Одеської областей, з Києва, Тернополя, Івано-Франківське обласне громадське товариство «Бойківщина» і Надвірнянське районне товариство «Лемківщина», до яких входять і переселенці 1951 року. У мальовничому куточку Бескид палає вогонь і ллються спогади, вірші, написані вже молодим поколінням – нащадками переселенців, з ностальгією та розумінням подій, які відбувалися 60 років тому. Лунають пісні та коломийки. Пісню «з дому» «Рушив поїзд в далеку дорогу« у виконанні ансамблю «Воля» при Івано-Франківському обласному товаристві «Бойківщина» підхопили всі присутні. І полинула тужлива пісня поміж рідними смерічками устріцької землі. Порадувало те, що цьогорічна «ватра» помолодшала. Молоде покоління не забуває про своє коріння й приходить на зміну тим, хто не зміг приїхати або відійшов у вічність.

Та не тільки ватра приваблює й кличе сюди вихідців із території західної Бойківщини. Здається, невідома сила тягне сюди уродженців цієї землі. Вони приїжджають з дітьми та внуками, щоб відвідати могили пращурів, зрозуміти щось таке, що не можна пояснити. Дехто вперше, як Михайло Котула з синами, а от Федір Гобдич з Надвірної та Ганна Костів з Долини вже вкотре відвідують рідні терени, розповідають нащадкам про життя до переселення та знайомлять з рідною стороною.

Неповторні краєвиди зачаровують усіх. Ірина Завалко, уродженка Івано-Франківщини, яка в березні цього року побувала в селищі Тельманове Донецької області, куди були виселені її родичі з села Чорна, сказала: «Тепер я зрозуміла тих, хто змушений був покинути ці чудові місця й оселитися в донецьких степах». Дуже не хочеться покидати цю мальовничу місцину, але тут маршрут завершується. Учасники поїздки висловлюють щиру вдячність Івано-Франківській облдержадміністрації, зокрема, заступникові голови облдержадміністрації Романові Іваницькому, за матеріальну допомогу, надану обласному товариству «Бойківщина».

Минуло 60 років, та стежки до землі предків не заростають. Наступного року бойки приїдуть сюди знову. І так буде з року в рік, бо це – поклик поколінь, вічний поклик серця.

Дарія ПЕТРЕЧКО,
голова Івано-Франківського обласного громадського товариства «Бойківщина»

ДО ВИБОРУ, ДО КОЛЬОРУ!

САТИРИЧНІ СОНЕТИ

Прем'єр-міністру Миколі Азарову

Життя не уявляю без турбот,
А Україну – без пенсіонерів.
Їх нині більше тут, ніж «до холєри»,
І треба кинуть кожному щось в рот.

А є такі, що кидаєш, як в пащі:
Одні з учених, другі – з КДБ.
А є ще більш заслужені цабе,
І є іще найкращі із найкращих.

Пенсійний фонд формується, як фронт,
Тож податківці йдуть щодня в атаки
І щось там відбивають, небораки.

Дивлюся я на руки, на свій фонд.
Хоча уже й не дужі до лопати,
Та за Державу мусять постояти.

* * *

Ще щось вартую: посадив часник.
На дні прийдешні – вже якась надія.
Морози вдарять, засвистить завія,
А в мене депозит є у весни.

Нехай малі відсотки він леліє,
Та душу гріє, чесний і ясний.
Приходить грядка у зимові сни,
Немовби життєрадісна подія.

І не такі страшні холодні днини,
Й не лихо з лих, що пенсія жебрацька,
Яку й не дати можуть взагалі.

Життя так улаштовано людини,
Що має бути на майбуть «заначка», –
Тоді стоїш твердіше на землі.

* * *

Бог й Україна. Цей святий дует
Бринить у серці, хоч його й не чути.
Чи ж тямлять це вечірні телеблуди?
Навряд, чи йшли б з багнетами вперед,

Коли б їх доля кинула під Крути.
Ще наша Незалежність, ой, – не мед!
У неї мітять тисячі торпед,
Ту Справжню Волю треба ще здобути.

І бій іде. Й ряди бійців рідіють.
Хто встане завтра, як герої Крут?
Балакуни, що звуть себе: «Еліта»
Й патріотично битись в груди вміють?..

Але ж ток-шоу, то не ратний труд,
Де не слова, а буде кров пролита.

* * *

Знов творить Шустер шум у верховітті,
Та це не означає – буть грозі.
Не на гнідих, а верхи на лозі
Стикаються політики амбітні.

Від їх «баталій» смішно вже й козі.
Слова високі, а діла – коритні,
Тому й Вкраїна в поступі всесвітнім,
Неначебто з колючкою в нозі.

Місця останні. Люди найбідніші
На Божій найродючішій землі.
Чому ж ми, браття, як церковні миші?

Всі знаєм відповідь. Бо не єдині.
Так в нас самих нуртують сили злі,
Що нашим недругам найлегше нині.

* * *

Живу в часи, коли газети пишуть,
Як бореться зі злиднями народ,
Як заглядає бізнесменам в рот,
І я себе писанням їхнім тішу.

Не лиш у мене в гаманці цейтнот,
Хтось має пенсію іще скромнішу.
Читанням преси заміняю їжу.
Взяв свіжий номер, гейби бутерброд.

Всього віддав за нього гривень кілька,
Але який різноманітний харч!
(Навчились кулінарить журналісти).

Тут все: політика, погода, бійка,
Грабіж, кросворд,
є й про футбольний матч,
Є і про те, як хочуть мера «з'їсти».

* * *

Похід порожніх гаманців.
До вас звертаюсь, люди старші,
Візьмімо участь в цьому марші,
Записуймось до лав борців.

Або збираймось жить на Марсі,
Бо тут прискорять нас в мерці,
В державі бомжовитій цій,
Де навіть сам Творець у трансі.

Багатим що! У них – офшори,
Там гроші їх, особняки…
А серед нас – як людомори.

Створім державу Навпаки:
Хай владу мають бідняки,
А владці – зоряні простори.

* * *

Бог любить нас, панове українці:
Свою найкращу землю нам віддав.
От ще би нами управляв.
Не хоче. Цим займаються чужинці.

Був свій, що править міг би, –
В'ячеслав.*
Для цього голосів забракло в скриньці.
Відтак вночі розбився на гостинці.
Шкода! Була б то булава з булав!

Панько Куліш іще коли
Роздумував, що ми – воли
І здатні на одне – орати,

Якщо хтось буде поганяти.
Що скажем предку, небораки?
Пішов би той Панько до …!

*В'ячеслав – тут мається на увазі В'ячеслав Чорновіл.

Іван ПАВЛІХА,
просвітянин, делеґат VI з'їзду НСПУ

ЗНАЙ НАШИХ

БУДЕ В ЗАЛУКВІ СВІТЛИЦЯ

У рамках реалізації програм із розвитку місцевого самоврядування Залукв'янська школа виграла грант із облаштування світлиці «Молодої Просвіти».

Її презентація зібрала в переповненому залі місцевого Народного дому мало чи не всіх жителів села. Але організатори насамперед нагадали ще й про наших великих попередників, зокрема, творців «Руської трійці» й часопису «Русалка Дністрова» і найпершого серед них – Маркіяна Шашкевича. Того великого українця, який у час засилля чужоземного слова і духу першим як священик виголосив проповідь у храмі українською мовою. Про цей духовний подвиг оповідала землякам професор Львівського національного університету імені Івана Франка Богдана Криса. А директор школи Володимир Чаграк наголосив на важливості усвідомити кожного з нас українцем. І довести саме це у своєму короткому житті намагався Маркіян Шашкевич. А нині цю ідею доносить до кожного «Просвіта». І починає це робити з юного віку. Цим і займеться відтепер у Залукві «Просвітянська світлиця».

Пан Володимир подякував голові ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка С. Волковецькому за допомогу в розробці проекту духовної світлиці і його захисті на громадських слуханнях. А ще він закликав сільську громаду й меценатів долучитись і своєю працею, і своїми внесками до реалізації проекту «Просвітянська світлиця». «Зоря світлиці має осяяти все наше громадське поле», – наголосив парох села о. Василь Завірач. Започаткування такої доброї справи підтримав сільський голова Михайло Залецький, заступник гендиректора Національного заповідника «Давній Галич» Семен Побуцький, лідер просвітян Лідія Скрентович, яка подякувала всім соратникам за плідну працю на благо громади. А відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» Михайло Рудковський побажав залукв'янам нових успіхів на ниві духовного розвою.

Хвилюючим став момент прийняття у просвітянські лави найкращих молодих галичан – надію села і району. Серед них клятву «Просвіті» склали Святослав Маліброда, Ірина Матейко, Оксана Недоступ, Богдан Семелюк, Мар'яна Вовкович, Ігор Дирда, Вікторія Кузюк, Вікторія Вовкович – переможці й дипломанти обласних, районних предметних конкурсів, гуртківці Малої академії наук.

Усе святочне дійство мережили чудовими піснями й танцями аматори місцевої художньої самодіяльності, яких на сцену виводила і представляла святочній громаді своїм теплим щирим словом Іванна Сорочинська.

Богдан ВІВЧАР

СВОЄ ЗНАЙ І ЛЮБИ

ОБДАРОВАНІ СВЯТІСТЮ

У час звітної конференції ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка працівники Національного заповідника «Давній Галич» представили гарну виставку робіт, присвячених колишній нашій столиці. Тут кожен має можливість детально ознайомитися з гарно видрукуваними буклетами Володимира Дідуха «Галицькі святині». Мене ж найбільше зацікавила Крилоська чудотворна ікона Богородиці та ікона Маріямпільської Матері Божої.

Науково і глибоко по-християнськи роздумує над створенням ікон авторка тексту буклету Ганна Жолоб: «Отож вся історія Галича, а з ним і Крилоса, і всієї Галичини, це, перш за все, історія опіки Крилоської чудотворної ікони, це розвиток подій під омофором Богоматері, до якої всі вірні приходять за порадою і благословенням, за допомогою та заступництвом. У Пресвятій Богородиці, явленій через ікону, черпали сили для вироблення геройських чеснот віри, надії, любові, витривалості й мужності, вірності Богові й своєму народові аж до смерті наші духовні та національні велетні…»

Пресвята Мати провадила всією історією і провадить далі, переживає з нами всі наші долі й недолі. Щоб нагадати людям про святе і вічне, Господь і Його Пресвята Мати об'являлися й спілкувалися зі своїми улюбленими дітьми через написаний люблячою і просвітленою душею іконописця лик образу.

Близьке до Галича село, колись містечко, Маріямпіль. Тут, у церкві, знаходиться копія ікони Маріямпільської Матері Божої (оригінал – у Вроцлаві, вивезений з Маріямполя у 1945 році). Історія творення цієї ікони невідома, але її осяйність зцілює людей.

…Славна і Богом обдарована наша місцевість, тож любімо її і наповнюймо наші серця і розум добротою і вірою в Боже благословення на нас.

Богдан СУШЕВСЬКИЙ,
просвітянин

ПОРТРЕТ ЗБЛИЗЬКА

ЧАРІВНА ФРАНКІВЧАНКА

На освітянській ниві Віра Михайлівна Парипа працює провідним спеціалістом управління освіти облдержадміністрації. Її можна назвати серцевиною і душею всіх творчих колективів шкіл області, організатором конкурсів творчості школярів «Всі ми діти твої, Україно», «Патріотична пісня», «Таланти землі Галицької», «Розколяда», «Чорнобильський дзвін», «Мистецький храм». Її чарівна усмішка і ласкаві очі зігрівають усіх школярів і ветеранів педагогічної ниви, про яких завжди пам'ятає і з якими підтримує теплі товариські стосунки. Своєю самовідданою працею, життєвою активністю, доброзичливістю заслужила повагу, шану й любов. До неї ідуть за порадою і досвідом, їй усі раді, бо де Віра Михайлівна, там усе добре, по-товариськи тепло, дружньо і все на висоті.

Віра Михайлівна є представником благодійного фонду канадських меценатів для дітей-сиріт, яким вона віддає тепло свого серця і допомагає меценатам дарувати дітям радість і підтримку. Не одне покоління виховала за свою п'ятдесятилітню педагогічну працю, не в одному серденьку запалила любов до мистецтва, рідного краю. Її вихованці – по всьому світу, але пам'ятають її добре серце і науку, тому посилають своїй хресній мамі щирі вітання.

Зорина ФЕРНЕГА

ЛИСТІВКИ

ІЗ СЕРІЇ «СТАНИСЛАВІВ»

У івано-франківському видавництві «Лілея-НВ» побачили світ 12 нових листівок із серії «Станиславів». Ця серія видається з ініціативи історико-краєзнавчого об'єднання «Моє місто». Оригінальні зображення для перевидання надані зі збірки одного з членів об'єднання, колекціонера Зеновія Жеребецького.

Кожна листівка видана накладом 500 примірників. Зображення відповідні оригіналам – є кольорові, є і чорно-білі. На сьогодні вже видана 21 листівка (з нумерацією від № 1 до 25, тимчасово без карток № 10, 12, 14, 15). Для колекціонерів нагадаємо, що на сьогодні перелік зображень на виданих листівках такий:

№ 1. Українська гімназія, 1908 р. (вул. Шевченка, 44);

№ 2. Катедральний собор Воскресіння Христового, 1729 р., перебудований у 1763 р. (майдан Шептицького, 22). Арх. – С. Потоцький та Х. Дальке;

№ 3. Будинок греко-католицької семінарії Святого Івана Золотоустого, 1904 р. (вул. Шевченка, 11);

№ 4. Ратуша, 1871 р. (вул. Галицька, 4а). Арх. – А. Пшибиловський, Ф. Покутинський;

№ 5. Площа Ринок, 1909 р.;

№ 6. Брама палацу Потоцьких, середина XVIII ст. (вул. Шпитальна);

№ 7. Вірменська церква, 1762 р. (вул. Вірменська, 6);

№ 8. Іпотечний банк, 1897 р. (вул. Незалежності, 19);

№ 9. Міський театр, 1891 р. (вул. Леся Курбаса, 3). Арх. – Ю. Лапіцький;

№ 11. Площа Міцкевича і вул. Мейзельса (Лесі Українки), 1912 р.;

№ 13. Торговий центр братів Гартенбергів, 1908 р. (вул. Незалежності, 1). Фасади арх. Яна Кудельського;

№ 16. Готель і кав'ярня «Габсбург», 1910 р. (вул. Січових стрільців, 16);

№ 17. На розі вулиць Казимирівської (гетьмана Мазепи) і Бельведерської, 1912 р.;

№ 18. Євангелістська церква, 1885 р. Зруйнована 1971 р.;

№ 19. Вул. Словацького, 1910 р. (вул. Тарнавського);

№ 20. Залізничний двірець, 1866 р. Реконстр. 1908 р. Арх. – Е. Баудіш (Привокзальна площа, 1);

№ 21. Площа Франца Йосифа (Вічевий майдан), 1909 р. Праворуч – кам'яниця братів Гартенбергів після перебудови, 1907 р.;

№ 22. Вул. Кілінського, 1910 р. (вул. Б. Лепкого);

№ 23. Кам'яниця Л. Гравера, 1905 р. (вул. Шашкевича, 2);

№ 24. Дирекція державних залізниць, 1894 р. (вул. Галицька, 2). Арх. – Е. Баудіш, керівник будівництва – Я. Т. Кудельський;

№ 25. Парк ім. Цісаревої Єлизавети, 1909 р. (парк ім. Т. Шевченка).

ДО ПЕРВНІВ

МАТИ ДИТЯ КОЛИСАЛА, КОЛИХАЮЧИ СПІВАЛА…

Ось майже квартал як у залі Івано-Франківської «Просвіти» відбуваються зустрічі-заняття з вивчення колискових, прадавніх приспівок та примовлянь, а також – самої техніки співу. Їх веде Марія Ортинська – доцент кафедри музикознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Пані Марія продовжує таку потрібну жіноцтву роботу, яку розпочала засновниця цієї методики Галина Хоткевич – донька видатного українського письменника, музиканта й громадсько-політичного діяча Гната Хоткевича.

Живучи в еміґрації (у Франції), пані Галина створила хор вагітних жінок, де навчала майбутніх мам співати колискових пісень, маючи переконання, що мама мусить спілкуватися з дитиною ще до її появи на світ, ще тоді, коли вона – у лоні. І це спілкування є дуже важливим. Саме воно закладає підмурівок міцності людського духу, зароджує в майбутньому немовляті захисні цінності, виколисує таланти. Тому й кажуть про людину: «Народився у сорочці». А це завдяки материнським розмовам і ласкам ще до народження через посередництво пісні, яку потім вона разом із примовлянням «Рости, рости здоровеньким, рости розумненьким, рости гарненьким…» буде тихо й ніжно виспівувати над колискою немовляти.

Визначальний у колисковій пісні є як смисловий, так і звуковий (ритмомелодійний) компонент, а також код, закладений в українській мові. Ця мова є матір'ю санскриту й цілої групи індоєвропейських мов, яких зараз налічується в світі більше 450.

Колискова пісня виконує такі функції, як практично-побутова, пізнавальна, емоційна, моральноетична, психотерапевтична, формування естетичного чуття, формування імунітету, полегшення пологів.

Отже, тепер молоді мами й ті, хто лише планує ними стати, а також всі, хто просто любить співати, – щочетверга о 12 годині у «Просвіті» мають можливість долучитися до неймовірної краси й цілющої сили української пісні, а ще – пізнати й відновити традиції нашого співочого народу.

Василь КРИЧУН,
просвітянин